

v ý z n a m

z e l e ň ě

v e m ě s t ě

Vážení spoluobčané,

právě si listujete v brožuře, kterou jsme připravili jako zdroj inspirace a nápadů pro ty, kterým není jedno, jak vypadá město, v němž podnikají. Na následujících stránkách najdete tipy, rady, kontakty a další informace, které mohou posloužit jako základ při snahách o ozelenění vašich sídel, továren či skladů.

Velice si ceníme toho, že jste projevili zájem o zlepšení života ve městě. Už jen tím, že jste si přečetli těchto pár řádků. Do sázení, ozelenování, zalévání vás nemůže a nechce nikdo nutit. Tento informační materiál proto, prosíme, berte jako návod pro ty, kteří chtějí, a jako osvětu pro ty, kteří by v budoucnu chtít mohli.

Je totiž jen na nás, v jakém v jakém stavu předáme naše město dalším generacím.

Děkuji

Mgr. Daniel Brýdl
starosta města Litomyšl

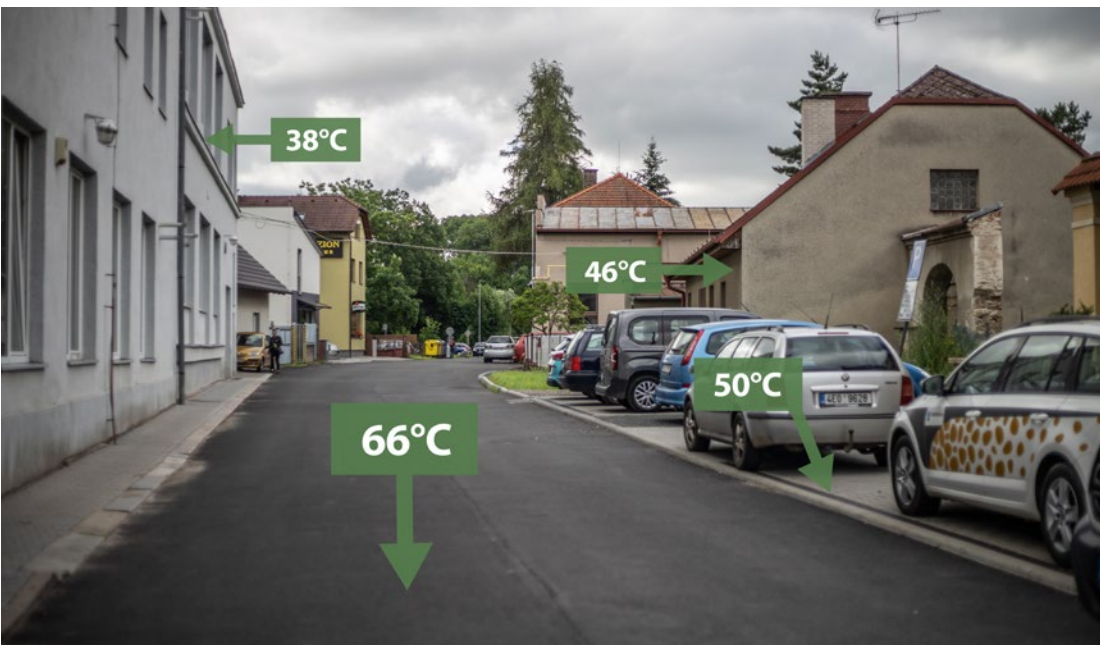

Proč to děláme

- Snížíme negativní důsledky urbanizovaného prostředí
- Zvýšíme vlhkost vzduchu
- Snížíme a ztlumíme výkyvy teplot
- V zimě brání stromy vysázené v blízkosti budov vysokým tepelným ztrátám. Vegetace je schopná snížit tepelné ztráty o 20 až 50 %
- V létě vegetace naopak ochlazuje své okolí lépe než jakákoli klimatizace
- Zdravotní význam - vegetace příznivě ovlivňuje kvalitu vzduchu, snižuje hluchnost a prašnost prostředí
- Pozitivně působí na lidskou psychiku (vyvolání pocitu bezpečí, působí na smysly)

Teploty povrchů bez zeleně

Teploty povrchů se zelení

Zelené fasády/zdi a ploty

Jedná se o ozelenění fasád budov, zdí a plotů popínavými nebo plazivými rostlinami. Jsou alternativou, která může kromě kvality prostředí vylepšit zašlou krásu domu, ozvláštnit jak starší domy, tak i novostavby.

Pro zelené fasády je důležitá správná volba stěny s ohledem na orientaci ke světovým stranám (slunné nebo stinné stanoviště) a výběr rostlin s ohledem na stanoviště, místní a půdní podmínky.

Rostliny pro použití na zelené fasády je možné rozdělit na:

- **stálezelené** – břečťan, zimolez
celoroční efekt
- **opadavé** – přísvaník, vistárie, hortenzie, růže, réva
dynamické změny během vegetační doby

Dále můžeme rozdělit zelené fasády na:

zelené fasády s podpůrnou konstrukcí

(vhodné pro ovíjivé a úponkaté dřeviny)

- Rostliny se navádí pomocí podpůrných konstrukcí, kterými mohou být dřevěné latě, ocelová lanka, dřevěné nebo kovové konstrukce – treláže kotvené do stěny domu (např. pro révu, plamének, růže, přísvaník révovitý, zimolez nebo rdesno).

zelené fasády bez podpůrné konstrukce

(pro samopnoucí rostliny)

- Rostliny se vysazují do blízkosti stěny domu a prou se přímo po stěně pomocí přísavných terčků nebo přičepivých kořenů (např. břečťan popínavý, brslen, přísvaník pětiprstý, přísvaník trojlaločný a částečně i hortenzie popínavá).

zelené fasády - vertikální zahrady

- Zelená stěna je sestavena ze systémových prvků připevňovaných na fasádu domu pomocí nosné konstrukce. V systémových prvcích musí být substrát a je nutný závlahový systém.
- Zelená stěna bez substrátu pro rostliny uvyklé skalnatému, suchému prostředí s ochrannou geotextilií a s nosnými deskami a plstí.

ozitiva zelených fasád

- Zlepšují životní prostředí:
 - **produkují kyslík**
 - **ochrání** před prachem a chemickými polutanty (oxid dusičitý, oxid siřičitý)
 - slouží jako **útočiště** užitečným druhům hmyzu
 - **poskytují potravu a možnost hnízdění** pro ptactvo
 - **zvlhčují vzduch** a díky tomu **snižují prašnost** prostředí
- **Chrání** fasádu před plynnými polutanty, prachem a kyselými dešti.
- **Aktivně tepelně izolují** - sálání, odraz, transpirace, fotosyntéza - holá stěna se například zahřeje na slunci na 42°C, stejná stěna pod zelenou fasádou má pouze 22°C.
- **Mají estetický význam** - dynamické proměny během roku (rašení listů, kvetení, plody, barvení listů na podzim).

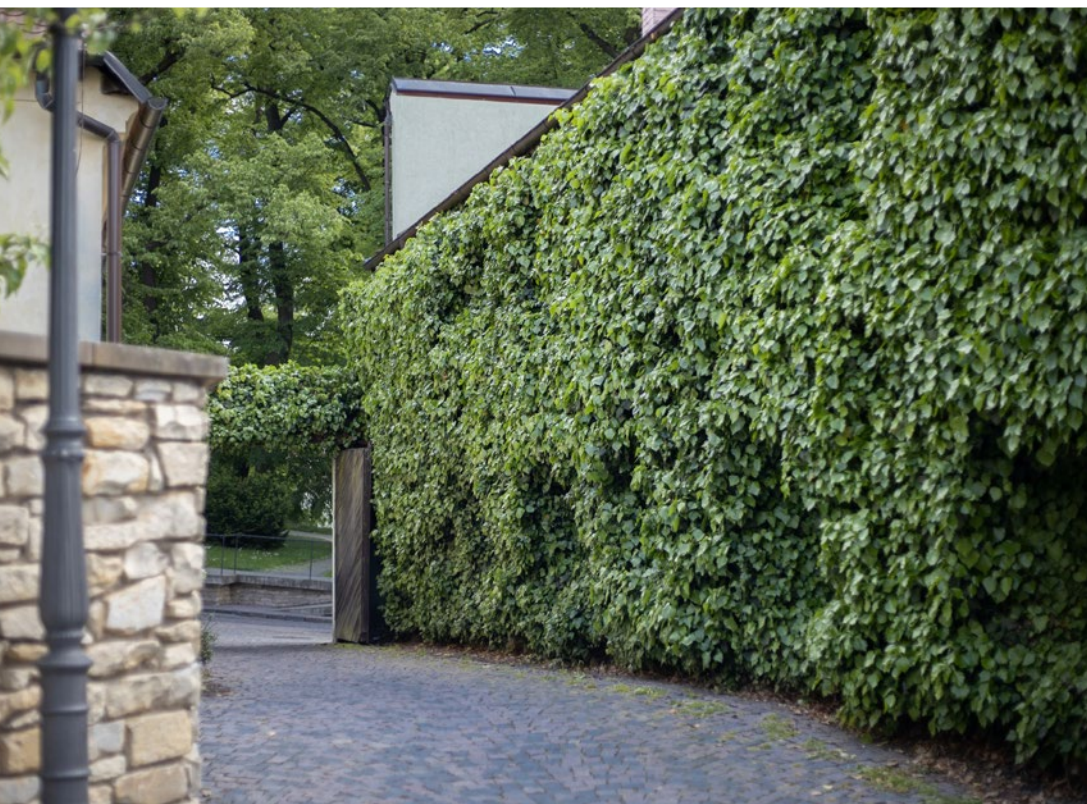
Příklady zelených fasád, zdí a plotů v Litomyšli

Rostlina: břečťan popínavý (*Hedera helix*)

– upřednostňuje polostinná až stinná stanoviště,
ke konstrukci se přichytává přičepivými kořeny, rostlina
je stálezelená, proto zajistí celoroční ozelenění

Výhody: stálezelená rostlina, ozelenění stinných míst,
nenáročná, samopnoucí

Nevýhody: během roku stále stejný

Nosič: zeď budovy ve spojovačce mezi ulicemi Jiráskova a Zahájská

Nosič: kamenná zeď v Klášterních zahradách

Rostlina: vistárie (*Wisteria sp.*) – ovíjívá liána, vhodná na slunná místa, ideální k popnutí vertikálních konstrukcí

Výhody: ozdobná květem, mění se během roku, šplhá až do výšky 20 m

Nevýhody: potřebuje chráněné stanoviště, jinak může vymrznout

Nosič: okap na rohu budovy střední pedagogické školy

Rostlina: přísavek popínavý (*Parthenocissus inserta*) – opadavá liána, která dokáže popnout plochu do výšky 20-30 m, přichytává se pouze úponky

Výhody: průběžně se mění během celého roku, na podzim se nádherně barví do červena, schopný popnout velké plochy

Nevýhody: není samopnoucí – potřebuje konstrukci

Nosič: plot z cihlových plotovek na ulici Bří Šťastných

Nosič: kovový plot Klášterních zahrad

Nosič: drátěná konstrukce u podzemního parkoviště – Komenského náměstí

Rostlina: přísavník trojlaločný (*Parthenocissus tricuspidata*)

– opadavý, přichytává se destičkami, které se vytváří na úponcích, doroste do výšky více jak 10 m

Výhody: průběžně se mění během celého roku, plochu pokrývá stejnoměrně, větvičky neodstávají

Nevýhody: během tuhé zimy může namrzat, je nutné volit chráněná stanoviště

Nosič: kamenná zeď v Klášterních zahradách

Nosič: kamenná zeď v Klášterních zahradách

Nosič: cihlový komín, fasáda budovy Kotelny

Rostlina: přísavník pětilistý (*Parthenocissus quinquefolia*)

– opadavý, přichytává se destičkami, které se vytváří na úponcích, doroste do výšky více jak 20 m

Výhody: vzrůstný, zcela otužilý, průběžně se mění během celého roku

Nevýhody: některé větve mohou odstávat a volně splývat

Nosič: prefabrikátová zeď podél silnice I/35

Nosič: fasáda budovy MěÚ

Podobnou funkci, jako ozeleněné fasády mohou leckdy zajistit i správně vysázené a udržované stromy.

Inspirace ze světa

Abychom vám výsadbu rostlin usnadnili, připravili jsme následující nabídku:

Při výsadbě můžete zdarma využít kompost z městské kompostárny.

K nově vysazeným stromům u vašich firem nabízíme k zapůjčení zavlažovací vaky pro jednodušší a pohodlnou zálivku až na tři roky.

Pro konzultaci a pomoc s výběrem vhodných popínavých dřevin kontaktujte pracovníce MěÚ Litomyšl, které vám rády poradí:

**Ing. Barbora Doupalová - barbora.doupalova@litomysl.cz
Ing. Jana Foltová - jana.foltova@litomysl.cz**

Městská kompostárna

Za podpory

kreativní studio
wwworks.cz

fotografie
Mgr. Tereza Jiroušková

grafický design
Kateřina Jeníková

grafický design
BcA. Lenka Vomáčková

Litomyšl
ekologická

